

den private sektor, og grænserne mellem institutioner og virksomheder er blevet mere åbne. De offentlige forskningsinstitutioner stilles over for krav og forventninger om fleksibilitet, åbenhed og evne til at indgå i mere integrerede samarbejdsrelationer, såvel med hinanden som med virksomheder og det øvrige samfund.

Forskerens klassiske meritering gennem international publicering af videnskabelige resultater opfylder sideløbende formål som kvalitetskontrol af samfundets investering. Men videnskabelige udgivelser kan ikke stå alene som fornøden opfyldelse af samfundets forventninger til forskningssystemets ydelser. Videnskabelig publicering er fortsat en nødvendig, men ikke længere en tilstrækkelig betingelse for at opretholde meget betydelige investeringer i forskning.

– Det er regeringens ønske, at forskningens resultater og nye erkendelser i højere grad skal blive til gavn og nytte i samfundet, og at de formidles videre i et hastigere tempo. Øgede offentlige investeringer i forskning skal også legitimeres i et partnerskab, hvor forskningsresultater udnyttes bedre og hurtigere samt kommer uddannelserne til gode.

Forskningens afsøgende og kritiske natur har både fortrin og problematiske sider, der berører alle borgere. Forskningens uafhængighed forudsætter derfor, at universiteter og forskningsinstitutioner er aktive deltagere i en bred, samfundsmæssig debat om forskningens resultater og konsekvenserne af at tage resultaterne i brug. Informationsteknologien gør det stadig lettere selv at opsøge informationer, men den nødvendige viden, forståelse og kritiske dialog følger ikke automatisk med. Nutidens forskere skal derfor, med deres kompetence og viden i ryggen, engagere sig stærkere i en åben dialog med det øvrige samfund.

ÉT VIDENSSYSTEM

Den traditionelle arbejdsdeling i forskningsverdenen mellem universiteter, sektorforskning og erhvervslivets forskning er under forandring. Der udføres god forskning i alle tre sektorer, og det er væsentligt, at de forskellige aktører har et fornuftigt samspil og en vis arbejdsdeling. Det er regeringens opfattelse, at der skal udveksles mere viden og kompetence mellem forskningsmiljøer i forskelligt regi, end tilfældet er i dag. Koordinering af nuværende og kommende

forsknings- og uddannelsesaktiviteter kan bidrage til et kvalitetsløft.

– Regeringen ønsker, at der tænkes i forpligtende samarbejde, centerdannelser og fusioner for at skabe stærkere og mere kreative forskningsmiljøer og for at optimere anvendelsen af de danske forskningsressourcer.

Tankegangen er slået godt igennem på sektorforskningssiden. I de seneste fem år er der gennemført store organisatoriske fusioner og samarbejdskonstruktioner inden for meget vitale områder. Ønsket om at kunne udnytte synergi- og koordineringsgevinster og at kunne udøve en dynamisk forskningsledelse med vægt på strategisk planlægning har været stærke grunde til at gennemføre disse organisatoriske tiltag.

I de senere år er der også foretaget en række fusioner mellem forsknings- og uddannelsesinstitutioner. En større fusion på universitetsområdet – Syddansk Universitet – er netop kommet i stand ved en fusion af Odense Universitet, Handelshøjskole Syd/Ingeniørhøjskole Syd og dele af Sydjysk Universitetscenter. Det fusionerede universitet har fået en væsentlig bedre forsknings- og uddannelsesmæssig dækning, end de enkelte institutioner hver for sig kunne præstere.

Samarbejdsaftaler, centerdannelser og fusioner mellem sektorforskningssenheder og universitetsmiljøer kan rumme ganske store synergi- og rationaliseringseffekter. Men institutioner skal ikke svejses sammen efter en masterplan; de skal derimod have lettet mulighederne for på eget initiativ at opsøge fordele ved alliancer og forskellige typer af sammenlægninger.

Universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne er forskellige i karakter og størrelse, men opdelingen i henholdsvis grundforskning og anvendt forskning har aldrig været klar. Uddelingerne fra Danmarks Grundforskningsfond viser for eksempel, at sektorforskningsinstitutionerne sagtens kan være med, når det gælder grundforskning på internationalt niveau inden for udvalgte områder.

– Universitetsloven rummer ikke eksplicit hjemmel til forpligtende og formaliseret forskningssamarbejde på tværs af institutioner. Regeringen ønsker derfor at indføre en hjemmel i Universitetsloven, så universiteter kan indgå i samarbejde med sektorforskningssinstitutioner med en reel koordination som forudsætning.